

Redengevende omschrijving van het Predikherenklooster SOM1007

Historische gegevens

In het eerste kwart van de 13de eeuw ontstonden er vrijwel gelijktijdig in Italië en Zuid-Frankrijk twee belangrijke nieuwe kloosterorden, respectievelijk de Franciscanen of Minderbroeders en de Dominicanen of Predikheren. Beide legden zich toe op prediking van het geloof aan het gewone volk en zij vestigden zich in de grote steden. De Minderbroeders kwamen al in 1228 in 's-Hertogenbosch en konden zich nog binnen de oudste stadsmuur vestigen. Bij de komst van de predikheren in 1296 bleek dit niet meer mogelijk en zij kochten een huis aan de noordkant van de Hinthamerstraat. Niet lang daarna konden ze grond verwerven ten noorden van de Binnendieze en hier bouwden ze hun klooster. Het groeide in de loop van de tijd uit tot een groot complex, dat aan de oostzijde grensde aan het terrein van het Geefhuis en in het westen aan het terrein van het Grootziekengasthuis. De bijbehorende beemd strekte zich aan de noordzijde uit tot aan de tweede stadsmuur. Na de verovering van de stad door Frederik Hendrik in 1629 werden de mannenkloosters gesloten en moesten de kloosterlingen vertrekken. De gebouwen van het predikherenklooster werden in 1641 verkocht en vervolgens afgebroken, waarna de Eerste Nieuwstraat (de huidige Nieuwstraat) en de Tweede Nieuwstraat (de huidige St.Josephstraat) over het terrein werden aangelegd. Ten behoeve van deze verkoop is een plattegrond van het complex gemaakt (1639), die belangrijke informatie verschaft over de indeling en functies van de gebouwen van het klooster.

Beschrijving

Aan het predikherenklooster is in verhouding nog weinig archeologisch onderzoek gedaan. In 1987 en in 1990 zijn er twee kleine archeologische onderzoeken geweest. Door de plattegrond van 1639 in te passen in de huidige kadastrale situatie is duidelijk geworden welke onderdelen van het klooster hierbij zijn aangetroffen. Afgedekt door de 17de eeuwse sloop laag bleken de resten nog gaaf aanwezig te zijn. Bij het onderzoek van 1987 kon een doorsnede verkregen worden door de kloostergang en een deel van de kerk. Hierdoor is inzicht verkregen in de fasering van het complex, dat in de eerste helft van de 14de eeuw is gebouwd en belangrijke wijzigingen heeft ondergaan in de 15de eeuw, vermoedelijk als gevolg van de stadsbrand van 1419. Het onderzoek van 1990, als uitvloeisel van de Diezerestauratie, betrof een gedeelte van de kerk langs de Binnendieze. Behalve over de kerk werd hierbij ook informatie verkregen over de aard van de Binnendieze ter plaatse die onderdeel van de oorspronkelijke loop van de Aa is geweest.

Het archeologisch belang

Als vroeg-14de eeuws klooster vormt het Predikherenklooster één van de belangrijkste historische elementen van de stad. Onderzoek heeft uitgewezen, dat het in de ondergrond nog relatief gaaf aanwezig is. Een belangrijke oorzaak hiervoor is het feit dat het grotendeels op de achterterreinen van de huidige bebouwing is gelegen en daardoor weinig te lijden heeft gehad van ingrijpende bouwwerkzaamheden. Daar waar het complex wél onder bebouwing aan de straat ligt, zoals aan de St.Josephstraat en de Nieuwstraat, is het niet of nauwelijks door onderkeldering aangetast. Het vormt daardoor het compleetst bewaarde middeleeuwse kloostercomplex van de stad en kan als zodanig als archeologisch zeer waardevol beschouwd worden.